

Eveniment

ȘEDINȚĂ ORDINARĂ A SENATULUI ACADEMIEI

Senatul Academiei de Administrare Publică s-a întrunit la 28 februarie curent în ședință sa ordinară pentru a examina probleme de importanță majoră pentru activitatea instituției:

- totalurile semestrului I al anului de studii 2007-2008 și sarcinile pentru semestrul II;

- rezultatele organizării și desfășurării procesului de perfecționare continuă a personalului în anul 2007 și obiectivele activității pentru anul 2008.

DI Alexandru Roman, rectorul Academiei, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar, a menționat, că scopul activității colectivului Academiei a fost și rămâne asigurarea realizării calitative și cantitative a procesului de instruire și perfecționare la masteratul de profesionalizare, masteratul de cercetare și la cursurile de perfecționare profesională. Pentru realizarea acestui scop au fost întreprinse mai multe activități:

- operarea modificărilor în unele acte normative ce vizează activitatea Academiei;

- consolidarea catedrelor și asigurarea cu cadre didactice de înaltă calificare (cu grade și titluri didactico-științifice);

- perfectarea programelor analitice în conformitate cu planurile de învățământ;

- promovarea metodelor interactive de instruire;

- sporirea gradului de aplicabilitate practică a cunoștin-

din țară și de peste hotare; acordarea resurselor financiare pentru editarea cursurilor elaborate de profesorii Academiei etc.

La ședință a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea studi-

țelor teoretice;

- promovarea celor mai bune practici de instruire prin schimb de experiență în cadrul Academiei și cu instituțiile similare din țară și de peste hotare etc.;

Raportorii în problemele menționate dna Tatiana Șaptefrăți, șef Direcție monitorizare, evaluare și control, doctor, conferențiar, dna Tatiana Mlecico, șef Direcție perfecționare profesională a personalului, doctor, conferențiar, dna Aurelia Țepordei, specialist principal în Direcția perfecționare profesională a personalului, magistru, s-au referit la rezultatele obținute, dar și la problemele ce urmează a fi soluționate pentru a spori eficiența activității instituției: adaptarea procesului de instruire și perfecționare la rigorile europene; extinderea formelor și metodelor de perfecționare a profesorilor; continuarea și aprofundarea colaborării cu instituțiile similare

ilor de masterat în Academie, ciclul II.

În contextul realizării prevederilor Decretului Președintelui Republicii Moldova privind declararea anului 2008 An al Tineretului, a fost examinat proiectul Regulamentului privind activitatea Centrului Tinerilor Specialiști și aprobat Planul de activități consacrate Anului Tineretului.

În cadrul ședinței Senatului a fost aprobat, de asemenea, Planul de activități privind protecția muncii pentru anul 2008 și examinate alte chestiuni de pe ordinea de zi, pe marginea cărora Senatul a adoptat hotărâri corespunzătoare.

Ludmila ANDRIEVSCHI,
secretar științific al Senatului

PREȘEDINȚIE

În pachetul de documente ce va fi examinat în timpul apropiat la negocierile în formatul 5+2 în problema transnistreană, va fi inclus și proiectul unei declarații privind recunoașterea neutralității permanente a Republicii Moldova. În prezent, acest docu-

SE ELABOREAZĂ PROIECTUL UNEI DECLARAȚII
PRIVIND NEUTRALITATEA PERMANENTĂ A MOLDOVEI

ment este în proces de elaborare.

Despre acest fapt a anunțat președintele Republicii Moldova, Vladimir Voronin, într-un interviu publicat în ziarul rusesc "Kommersant".

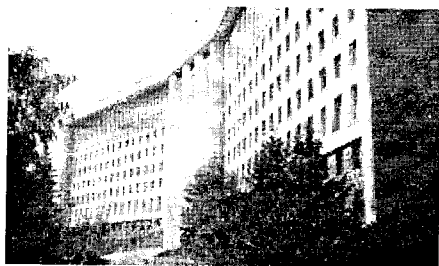
Șeful statului a precizat că, pe lângă această declarație, aprobarea căreia a devenit necesară în ultimul timp, mediatorii și observatorii vor examina și documentele elaborate anterior, care au fost pregătite pe parcursul mai multor ani, ținându-se cont de pozițiile tuturor părților, inclusiv de cea a Tiraspolului.

Vladimir Voronin a amintit de Legea privind principiile de bază ale statutului regiunii transnistrene a Republicii Moldova, adoptată în 2005, de un proiect de lege privind statutul

ca atare al regiunii transnistrene după reunificarea Republicii Moldova și de mecanismul de garanții dintre Chișinău și Tiraspol, ultimele două fiind elaborate, potrivit Președintelui, în baza Legii adoptate în vara anului 2005.

Deși Constituția Republicii Moldova prevede statutul de țară neutră, Președintele Vladimir Voronin a declarat că este necesar ca acest statut să fie stipulat și în declarația prin care această neutralitate va fi recunoscută de către toate părțile. Potrivit șefului statului, documentul trebuie să fie semnat de către toți participanții la procesul de negocieri în formatul 5+2, R. Moldova, Federația Rusă, Ucraina, SUA, UE și OSCE, exceptând Tiraspolul.

PARLAMENT

Persoanele, care au avut de suferit de pe urma catastrofei de la Cernobîl, vor primi, lunar, o compensație bănească pentru a-și procura singure produse alimentare ce contribuie la eliminarea din organism a radionuclizilor.

Acest fapt este prevăzut într-un proiect de lege adoptat de către

VICTIMELE CATASTROFEI DE LA CERNOBÎL
VOR PRIMI LUNAR COMPENSAȚII BĂNEȘTI

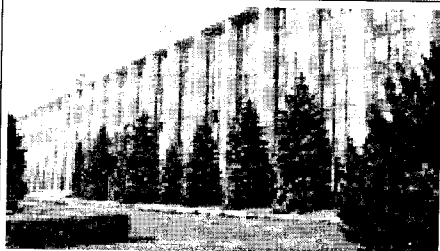
Parlament în două lecturi, cu votul a 81 de legislatori.

Deputatul Vladimir Eremciuc, care este autorul acestei inițiative legislative, a explicat colegilor săi că, în prezent, aceste persoane ar trebui să primească produse alimentare cu suplimente speciale de la anumite magazine în care acestea sînt repartizate. Acest lucru însă nu se întîmplă, potrivit lui Eremciuc, din cauza că statul nu deține controlul total al magazinelor care comercializează respectivele produse alimentare.

Astfel, sursa citată afirmă că apar dificultăți în aprovizionarea participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl cu produsele necesare.

Eremciuc a precizat că, potrivit unor calcule, fiecare persoană va avea nevoie lunar de aproximativ 850 de lei, pentru a-și procura produsele în cauză. Autorul inițiativei legislative a mai adăugat că, în urma aplicării noilor prevederi legislative, de la bugetul de stat vor fi cheltuiți circa 2,3 milioane de lei lunar, iar anual – circa 28,05 milioane de lei.

GUVERN

În perioada 1 ianuarie – 29 februarie la bugetul de stat au fost acumulate venituri în sumă totală de circa 1 mlrd 853 mln de lei (109 mln euro) sau cu 9,7 la sută mai mult în comparație cu perioada respectivă a anului trecut.

Potrivit ministrului finanțelor, Mihail Pop, din suma totală a

ÎN IANUARIE-FEBRUARIE A.C., VENITURILE ACUMULATE LA
BUGETUL DE STAT AU CRESCUT CU 9,7%

veniturilor bugetului de stat, componenta de bază a depășit 1 mlrd 634 mln de lei, ceea ce reprezintă 105,5% din planul pentru perioada respectivă și cu 144,5 mln de lei mai mult față de primele două luni ale anului trecut.

Acumulările medii zilnice la buget, pe parcursul lunilor ianuarie-februarie, au constituit 38 mln de lei, în timp ce în primele două luni ale anului trecut valoarea acestui indicator a fost de 36,3 mln de lei pe zi.

Totodată, în perioada de referință, în fondurile speciale au fost acumulate

venituri în sumă totală de 23,2 mln de lei, ceea ce a constituit 113,7% din planul pentru primele două luni ale anului curent. De asemenea, instituțiile publice finanțate de la bugetul de stat au acumulat mijloace speciale în sumă de peste 171 mln de lei sau 105,9% din planul pentru perioada respectivă.

Ministrul Finanțelor a mai specificat că din bugetul de stat, în ianuarie-februarie a.c., au fost efectuate cheltuieli în sumă totală de peste 2 mlrd 224 mln de lei, ceea ce este cu 428 mln de lei mai mult comparativ cu primele două luni ale anului trecut.

A FOST ADOPTAT CODUL DE CONDUITĂ A FUNCȚIONARULUI PUBLIC

Parlamentul Republicii Moldova a adoptat pe data de 22 februarie 2008 Legea cu privire la Codul de conduită a funcționarului public. Codul de conduită a funcționarului public este important atât în contextul modernizării activității administrației publice, conform standardelor stabilite de Comunitatea Europeană, cât și în contextul acțiunilor întreprinse de Guvern cu scopul excluderii fenomenului corupției în serviciul public. Conform prevederilor legii, Codul de conduită va fi pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2009.

Convențiile, acordurile și alte acte semnate și ratificate de Republica Moldova conțin clauze referitoare la necesitatea aplicării, în cadrul legal și instituțional al țărilor-membre, a codurilor sau normelor de conduită a funcționarilor publici (în special, Convenția ONU împotriva corupției, recomandările Grupului de State împotriva Corupției (GRECO) ale Consiliului Europei, inițiativa Anti-Corupție (SPAI)). Totodată, adoptarea Codului de conduită se încadrează în obiectivele Strategiei de reformă a administrației publice centrale, Programului de activitate a Guvernului pentru anii 2005-2009, Planului de acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană, acțiunilor de combatere a corupției, aprobate de către Parlament.

Codul de conduită adoptat stabilește standarde de comportament pe care trebuie să le respecte un funcționar public pe parcursul activității sale în cadrul serviciului public. De asemenea, Codul de conduită informează cetățenii despre conduita pe care trebuie să o aibă funcționarii publici. Codul de conduită stabilește principii și norme de conduită pentru funcționarii publici cum ar fi: imparțialitatea, independența, profesionalismul etc. Respectarea principiilor și normelor stabilite prin cod sînt obligatorii pentru toți funcționarii publici pentru a asigura realizarea eficientă a interesului public. Iar orice încălcare a prezentului Cod constituie o abatere disciplinară care va fi sancționată.

Scopul major al acestui document este să contribuie la prevenirea și eliminarea corupției din administrația publică, la crearea unui climat de încredere al cetățenilor în autoritatea publică etc.

Codul de conduită stabilește normele de comportament al funcționarului public în contextul accesului la informație, utilizării resurselor publice, conduitei în cadrul relațiilor internaționale, situațiilor de conflicte de interese etc.

GUVERNUL A APROBAT ACȚIUNILE DE OPTIMIZARE A NUMĂRULUI DE ANGAJAȚI DIN SECTORUL BUGETAR PÎNĂ ÎN 2010

Guvernul a aprobat Planul de acțiuni privind implementarea Concepției de optimizare a numărului angajaților din sectorul bugetar în anii 2008-2010, care are ca scop menținerea cheltuielilor anuale de personal în limitele a 10% din produsul intern brut.

Conform Planului aprobat, în perioada 2008-2010 vor fi reduse cu 4,2 la sută unitățile de personal finanțate din surse bugetare, ceea ce constituie circa zece mii de unități.

În același timp, mijloacele economisite în urma reducerii de personal de 218 milioane de lei vor fi utilizate ulterior la implementarea noului sistem de salarizare în sectorul bugetar.

Planul respectiv a fost elaborat în contextul executării prevederilor Dispoziției Guvernului nr.90-d din 28 septembrie 2007 și Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare pentru anul 2008, negociat cu Fondul Monetar Internațional.

GUVERNUL ÎȘI VA CONSOLIDA SISTEMUL DE COMUNICARE

Guvernul va întreprinde pînă la finele anului curent mai multe activități de dezvoltare a capacităților de comunicare ale ministerelor și altor autorități administrative centrale în scopul îmbunătățirii comunicării cu mass-media, societatea civilă, partenerii de dezvoltare etc.

Prim-ministrul Vasile Tarlev a aprobat în acest scop Planul de acțiuni privind consolidarea sistemului de comunicare a Guvernului, care prevede implementarea unor acțiuni complexe pe parcursul anului 2008.

Oleg Rotaru, șef-adjunct al Aparatului Guvernului, a precizat că acest plan se încadrează în obiectivele reformei administrației publice centrale și are ca scop ranforsarea capacităților interne ale Guvernului de comunicare, astfel încît mesajele din partea Executivului central să fie mai coerente și concludente. Oleg Rotaru a accentuat că aceste acțiuni se referă doar la organizarea internă a comunicării proactive a

executivului și nu vor limita în nici un fel accesul cetățenilor sau mass-media la informație.

Potrivit Planului aprobat, toate autoritățile administrative centrale vor fi obligate să dispună de unități care vor organiza activitățile de comunicare și diseminare a mesajelor privind politicile guvernamentale, poziția executivului pe marginea unor subiecte de interes public etc. Activitățile de comunicare la nivel de Guvern urmează să fie coordonate de un Consiliu de comunicare, format din reprezentanții Serviciilor de comunicare ale autorităților administrative centrale.

De asemenea, Planul de acțiuni privind consolidarea sistemului de comunicare a Guvernului prevede elaborarea și aprobarea Concepției de comunicare a executivului, elaborarea Codului deontologic al comunicatorului guvernamental, organizarea instruirilor privind sporirea capacităților responsabililor de activitățile de comunicare etc.

Ziua de 7 martie curent a fost una cu adevărat de primăvară: cu mult soare și puțin vânt, cu bună dispoziție

doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar, în numele Senatului și Rectoratului Academiei, al

Zilei Internaționale a Femeii și Vă urez numai pace, numai fericire și multă dragoste de la cei apropiați, a

SĂRUT, FEMEIE, MÎNA TA...

și zîmbete, cu flori și felicitări anticipate... Era în ajun de 8 Martie – Ziua Internațională a Femeii - și era

Consiliului său de Administrație Vă transmit cele mai cordiale felicitări și sincere urări de bine și sănătate cu

menționat dl rector.

Calde cuvinte de felicitare și de apreciere a activității femeilor de la Academie au mai rostit **Nicolae ROMANDĂȘ**, președintele comitetului sindical al Academiei, doctor în drept, profesor universitar, și **Corneliu POPOVICI**, vicerector al Academiei, doctor în filozofie, conferențiar universitar.

Galina POGONET, șefa Catedrei organizare statală și asistență juridică, doctor în drept, a mulțumit conducerii Academiei de Administrare Publică, în numele femeilor de la Academie, pentru caldele cuvinte de

întru totul explicabil să fie o zi mai puțin obișnuită.

Sala azurie de la etajul trei al blocului de studii al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, deși era aceeași dintotdeauna, părea totuși alta, mai luminoasă, mai încăpătoare, mai fastuoasă. Și era și firesc să fie așa, căci peste câteva clipe aici urma să se desfășoare o manifestare, prilejuită de Ziua Internațională a Femeii.

- Dragi femei, doamne și domnișoare, dragele noastre colege de la Academia de Administrare Publică, și-a început cuvîntul său de felicitare

prilejul Zilei Internaționale a Femeii – 8 Martie, Vă urez mulți ani de viață fericită, bucurii și noi realizări în numele prosperării Academiei noastre.

Femeile joacă un rol important și chiar decisiv în activitatea instituției noastre de învățămînt superior, în realizarea procesului instructiv, a reiterat dl Alexandru Roman. Iată de

ce noi am susținut și vom susține mereu femeia – profesor, femeia-pedagog, femeia-savant, dar și femeia cu simple funcții de serviciu, fără de care ar fi greu să facem față sarcinilor puse în fața noastră de

felicitare și sinceră apreciere a muncii lor și a dat asigurări că reprezentantele sexului frumos își vor face și de acum înainte cu tot atîta dăruire și fidelitate datoria față de Academia de Administrare Publică.

Dispoziția de sărbătoare a femeilor de la Academie a fost întregită cu cîte o gingață și frumoasă floare de primăvară, cu cîte un modest cadou, dar și cu cîte un supliment la salariu, care nu a întîrziat să fie transferat pe cardul bancar al fiecăreia dintre ele.

dl **Alexandru ROMAN**, rectorul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova,

către președintele țării, dl Vladimir Voronin.

Vă felicit încă o dată cu prilejul

Gheorghe BĂJENARU

Un nou statut al Academiei

La 4 martie, în incinta Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova a

moment al art.11 p. a) va fi omisă sintagma „*dezvoltarea profesională a funcționarilor publici*”, iar

Statut al Academiei, în conformitate cu prevederile actului normativ.

În cadrul unor discuții

necesitatea modificării art. 10 din actualul Statut al Academiei cu privire la personalul administrativ-didactic.

Actualele funcții de rector și vicerector, precum și alte funcții cu atribuții la elaborarea politicilor de personal, recrutarea, evaluarea performanțelor profesionale a funcționarului public nu cad sub incidența celor cinci categorii generale de funcții publice, prevăzute în Legea respectivă.

Sarcina de bază a reprezentanților Academiei, antrenați în cadrul discuțiilor pe marginea propunerilor privind modificarea funcției publice și statutului funcționarului public, constă atât în asigurarea corectitudinii, și operativității modificărilor cu privire la viitorul statut al Academiei, cât și a celor cu privire la mecanismul de coordonare a politicilor în sectorul public, prevăzut în Strategia de reformă a administrației publice centrale în Republica Moldova.

La examinarea propunerilor privind modificările la Legea respectivă au participat Corneliu Popovici, vicerector al Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova, doctor în filozofie, conferențiar universitar, șefii de direcție Oleg Balan, Dumitru Patrașcu și Emilian Ciobu, precum și șefi de catedre, alți colaboratori ai Academiei.

Galina MARDARE

avut loc o întrevedere a reprezentanților Academiei în frunte cu dl Alexandru Roman, rectorul Academiei, doctor habilitat în științe istorice, profesor universitar, cu dnii Oleg Rotaru, șef-adjunct al Aparatului Guvernului Republicii Moldova, și Sergiu Litvinenco, consultant în cadrul Aparatului Guvernului, care a avut drept scop examinarea propunerilor elaborate de grupul de lucru privind modificarea Legii funcției publice și statutului funcționarului public.

Părțile întrunite și-au expus mai multe puncte de vedere asupra articolelor din Legea funcției publice și a statutului funcționarului public în vigoare, îndeosebi asupra articolului 11, p. a) și k), precum și asupra anexelor nr. 1 și 2. De exemplu, se propune de efectuat următoarea modificare: din conținutul la

punctul k) al aceluiași articol, conținutul căruia la moment prevede „colaborarea cu Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova la elaborarea comenzii de stat, la stabilirea tematicii programelor de instruire a funcționarilor publici”, se propune a fi modificat astfel: „*Elaborarea de comun cu Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova și implementarea politicilor de dezvoltare profesională a funcționarilor publici*, a comenzii de stat și stabilirea tematicii programelor de instruire a funcționarilor publici”.

Dl Alexandru Roman a dat asigurări reprezentanților Aparatului Guvernului că în termene operative de la adoptarea Legii, în noua variantă, vor prezenta spre aprobare în Guvern noul

constructive privind modificarea viitorului statut al Academiei, în conformitate cu redacția nouă a Legii funcției publice și statutului funcționarului public, ambele părți au expus punctele de vedere vizavi de locul și rolul instituției, reieșind din clasificarea funcțiilor de bază, prevăzute în actualul statut. Cu referire la aceasta, dl Oleg Rotaru și-a expus părerea, potrivit căreia în viitorul statut al Academiei, unele funcții urmează să fie comasate, altele să fie definite mai clar (de exemplu – funcția de certificare), iar altele să fie propuse. Dîmnealui și-a expus o nouă viziune asupra statutului Academiei în calitate de “centru de management” și „centru de cercetare științifică în domeniul administrației publice”. Șeful-adjunct al Aparatului Guvernului a argumentat, de asemenea,

ÎN VIZORUL PRELEGERILOR CU ACCES PUBLIC

La Academia de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova sînt în plină desfășurare lecțiile cu acces public, reperele cărora sînt atît dezvoltarea activității științifice a masteranzilor, cît și implementarea metodelor interactive de predare, însoțite de noile tehnologii informaționale avansate. Dintre temele, propuse în cadrul prelegerilor cu acces public vom menționa: „Apogeul diplomației medievale moldovenești. Diplomația lui Ștefan cel Mare”, ținută de Vasile Stati, conferențiar interimar universitar, doctor habilitat în istorie, scopul căreia a fost familiarizarea auditoriului cu importanța afirmării Moldovei în circuitul diplomatic european, cu viziunile conceptuale ale politicii externe a lui Ștefan cel Mare prin relevarea dialogului Moldovei cu Curia papală și cu Senatul venețian, prin examinarea privilegiului comercial de la 1460 a tratatului de la Overhelăuți și a tratatului de pace dintre Ungaria și Moldova etc.

Expunerea materialului a fost susținută și suplimentată prin fragmente de texte autentice, prin hărți

din culegeri și prin scheme. Au fost actualizate și comentate fragmente relevante din tratate moldovenești bilaterale și din corespondența diplomatică a lui Ștefan al III-lea. A fost dezvăluită esența conceptului ștefanian *bellum justum* în raport cu pretențiile polone de la 1497. Vor fi relevate scopurile și eforturile pe plan extern ale lui Ștefan cel Mare în vederea apărării „porta della christianita”, adică a Moldovei.

Alte două prelegeri cu acces public au fost ținute de către Sergiu Nazaria, conferențiar interimar universitar, doctor habilitat

în științe politice:

1. „Premisele și cauzele proceselor integraționiste europene”.

2. „Relațiile SUA cu aliații lor europeni și perspectivele lor”, scopul cărora a fost argumentarea importanței proceselor integraționiste europene și a colaborării internaționale pentru asigurarea unei dezvoltări eficiente a continentului european. În cadrul acestor prelegeri au fost reflectate următoarele obiective:

- analiza bazei econo-

mice și politico-juridice a procesului de integrare europeană, precum și a colaborării americano-europene;

- identificarea factorilor care stimulează procesele

legerea dnei Tatiata Șaptefrăți, șef Direcție monitorizare, evaluare și control, doctor, conferențiar universitar la tema: „Programele și strategiile de dezvoltare du-

integraționiste, precum și a celor care frînează procesul integrării europene etc. De asemenea, publicul a fost familiarizat cu acele contradicții, care există între SUA și aliații lor din Europa.

În vederea asimilării profunde a acestor două teme, masteranzilor le-au fost acordate diferite date statistice și faptologice referitor la procesul colaborării economice și poli-

tabilă în RM”. Prin intermediul utilizării diferitor metode de predare, precum și a suportului tehnologic informațional avansat, profesorul împreună cu masteranzii au reflectat profund obiectivul fundamental al procesului de dezvoltare durabilă, care nu poate fi altul decît bunăstarea, sănătatea și educarea societății în corelație cu cerințele de conservare și regenerare a

tico-militare a Europei Occidentale cu SUA.

Cea mai recentă și nu mai puțin actuală a fost pre-

resurselor materiale, precum și cu garanțiile pentru generațiile viitoare.

Victoria COȘCODAN

Orele cu acces public nu sînt o noutate sau o raritate pentru procesul instructiv desfășurat în cadrul Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova. Mai bine zis, ele constituie o practică permanentă și verificată de timp, ale cărei scopuri sînt

de instruire. Este un lucru imposibil și de aceea astfel de ore eșuează, în loc ca ele să devină o adevărată mostră de promovare a celor mai adecvate forme și metode de predare, de utilizare a mijloacelor tehnice de instruire. Acest amalgam de instrumente didactice poate fi

cadă în cadrul acestei ore cu acces public în cursa excesului de formă, urmărind mereu scopul asigurării unui maximum de fond, ceea ce i-a și reușit din plin.

Orest Tăriță este nu numai un bun cunoscător al protocolului diplomatic, dar și un pedagog prin vocație. Lucrul acesta l-au menționat și colegii săi de la catedră care au asistat la această oră, apoi au disecat-o cu multă pricepere și în cunoștință de cauză.

Teodor POPESCU, șef Catedră administrare de stat și municipală, doctor în științe istorice, conferențiar universitar: „Am frecventat mai multe ore ținute de dl Orest Tăriță în

didactic de conferențiar universitar”.

Claudia CRĂCIUN, doctor în pedagogie, profesor universitar: „Dl Orest Tăriță este un cadru didactic experimentat cu o ținută impunătoare de savant. Orele de studiu la care am asistat îmi permit să trag concluzia că este un pedagog informat, care știe să structureze reușit materialul în conformitate cu particularitățile auditoriului, să capteze atenția audiențelor, să practice diverse forme interactive de instruire. Susțin propunerea de a recomanda Senatului Academiei să i se confere dlui Orest Tăriță a gradului științifico-didactic de

ORĂ DE MĂiestrie PEDAGOGICĂ ȘI ȘTIINȚIFICĂ

deosebit de importante și multiple, dar principalele dintre ele sînt, în opinia noastră, consolidarea și promovarea experienței și măiestriei pedagogice și științifice a cadrelor didactice de la Academie.

Una dintre aceste ore cu acces public în fața unui grup de tineri primari din sudul republicii aflați la cursuri de perfecționare la Academia de Administrare Publică a fost susținută recent cu mult succes la tema „Caracteristica generală a noțiunilor de protocol, ceremonial și etichetă” de către Orest Tăriță, șef al Catedrei științe politice și sociale, doctor în științe politice, conferențiar universitar.

Mulți profesori din învățămîntul preuniversitar și cel universitar din republică comit o mare greșală, încercînd să utilizeze în cadrul unei singure ore de acest gen toate formele, metodele și procedeele existente, diverse materiale didactice și mijloace tehnice

aplicat doar pe parcursul unui an întreg de studii, dacă nu chiar timp de doi, trei sau patru ani, iar uneori chiar pe parcursul unei vieți de pedagog.

Orest Tăriță nu numai că-și cunoaște obiectul la perfecție, dar a izbutit să nu

fața masteranzilor și a participanților la cursurile de perfecționare de la Academie. Are o bună pregătire în domeniu și o experiență bogată. Propun ca dl Orest Tăriță să fie recomandat Senatului Academiei pentru a i se conferi gradul științifico-

conferențiar universitar.

Colegii dlui Orest Tăriță nu numai că au evaluat ora predată de Dumnealui la un înalt nivel metodic și științific, dar au și votat în unanimitate pentru conferirea acestui experimentat și erudit cadru didactic universitar a gradului științifico-didactic de „conferențiar universitar”.

Este salutar faptul că în cadrul Academiei se depun tot mai multe eforturi întru perfecționarea continuă și multilaterală a procesului instructiv, a sporirii eficienței acestuia. Este de dorit doar ca acest lucru să nu se facă în detrimentul calității și eficienței instruirii, să nu se transforme într-un simplu și steril tribut, adus pe altarul învățămîntului în general.

Propunem, de asemenea, cititorilor ziarului nostru cîteva recomandări protocolare, la care s-a referit Orest Tăriță în cadrul orei cu acces public.

Mihai GHEORGHE

MODALITĂȚI DE DISPUNERE A DRAPELELOR:

a) drapelul național pe fațada unui edificiu se plasează pe centru sau în partea sîngă din unghiul de vedere al observatorului;

b) drapelul național ocupă locul de onoare cînd este arborat împreună cu alte drapele;

c) în cazul arborării unui număr par de drapele, drapelul național va fi plasat la sînga, privindu-l din față;

d) atunci cînd se arborează un număr impar de drapele (3, 5, 7, 9 etc.), drapelul național va fi plasat în centru, celelalte drapele alternînd sînga-dreapta, din poziția de aflare a observatorului;

e) în cazul arborării mai multor drapele, din curtoazie, stîndardul național poate flanca ambele extremități;

f) plasate în cerc, semicerc sau pătrat, drapelele vor urma direcția acelor de ceasornic, după poziționarea drapelului național.

POVESTEA PRIMARULUI CARE ȘTIE CE TREBUIE SĂ FACĂ

Interviu cu Tatiana BALAN, primar de Selemet, raionul Cimișlia

- Doamnă primar, cum s-a desfășurat campania electorală pentru alegerile curente din administrația publică locală din localitatea D-voastră?

- În funcția de primar al satului Selemet sînt în al doilea mandat. Alegerile generale locale din 3 iunie 2007 în satul Selemet, raionul Cimișlia s-au desfășurat la nivel democratic, respectîndu-se toate prevederile Codului Electoral. Conform procesului-verbal privind totalizarea rezultatelor votării, au fost incluși în listele electorale 1632 de alegători, dintre care au participat la votare 1167 alegători, 1065 de voturi au fost recunoscute valabil exprimate, 102 buletine declarate nevalabile, 583 buletine - neutilizate și anulate.

În urma alegerilor locale au fost aleși 13 consilieri locali (5 consilieri de la PCRM, 3 din partea PPCD, 2 - de la AMN, 2 - de la PD și 1 consilier de la UC).

- Cîți concurenți electorali ați avut în campania electorală precedentă?

- În aceste alegeri la funcția de primar al satului Selemet a fost înaintată doar candidatura mea în calitate de candidat independent. Prin urmare, concurenți electorali nu am avut. Și-au exprimat votul pentru alegerea primarului satului Selemet 95% din numărul alegătorilor prezenți la aceste alegeri. Această încredere a cetățenilor m-a impus să-mi asum o mare responsabilitate pentru a face față așteptărilor alegătorilor satului meu de baștină.

- Doamnă primar, vă rugăm să faceți o descriere generală a satului pe care îl administrați.

- Localitatea Selemet are o populație de 4474 de locuitori, 1500 de gospodării cu o suprafață de 415,5 ha. Acest sat este fondat în anul 1766 și este așezat între două dealuri pe ambele părți ale riului Schinoasa, la 50 km sud-est de orașul Tighina și 60 km de orașul Chișinău. Între satul Selemet și Satul Nou trece „Valul lui Traian” (monument istoric) construit prin anii 105 – 110 e. n. Prin sat trece calea ferată Chișinău-Reni, construită în anul 1870. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura, suprafața totală a terenurilor agricole fiind de 3924 ha. Pe teritoriul satului activează: Primăria, Liceul Teoretic

„Sergiu Coipan”, școala muzicală, muzeul satului, centrul de sănătate, casa de cultură, biblioteca satească și centrul pentru prestarea serviciilor zooveterinare.

- Care sînt în prezent problemele cele mai stringente cu care Vă confrunțați?

- Problemele majore ce stau în fața administrației publice locale se conturează în felul următor. Aprovizionarea cu apă potabilă (la moment, la apeduct sînt conectate doar 15% din numărul total al gospodăriilor). Staționarea grădiniței de copii din motivul necesității unei reparații capitale în volum de 900 mii lei (Selemet este a doua localitate din raion după numărul de populație unde nu funcționează grădinița de copii din anul 1996). O altă problemă este asigurarea cu gaz a localității, proces care se desfășoară foarte lent, din motiv că conectarea este foarte costisitoare pentru locuitori). Drumurile deteriorate sînt și ele o problemă de dezvoltare.

- Care sînt obiectivele și intențiile pe care doriți să le realizați în viitorul apropiat?

- Primăria satului Selemet, în comun cu Consiliul local, în parteneriat cu asociațiile obștești din sat, și comunitatea depun eforturi mari întru realizarea obiectivelor trasate în Planul Strategic de Dezvoltare socioeconomică a satului Selemet, pentru perioada anilor 2004-2010. Acest Plan strategic a fost elaborat în anul 2004 de către administrația primăriei cu asistența din partea USAID. Un obiectiv important al acestui Plan este atragerea investițiilor și proiectelor. Cu suportul Proiectului IGRP USAID au fost realizate în cadrul liceului două proiecte investiționale, în valoare de 40 mii dolari, în urma cărora au fost reconstruite sistemul de încălzire și cazangeria. Prin Proiectul Fundației Medicale cantina liceului a fost dotată cu utilajul necesar. Cu suportul financiar al Fondului Ecologic a fost construit o conductă de apă de 1,6 km. Cu suportul financiar al Guvernului, a fost reparat capital muzeul satului, cheltuielile ajungînd pînă la 100 mii lei. Programul FISM a contribuit la reparația capitală a Centrului de Sănătate. A fost iluminată strada centrală cu o lungime de 3 km. A fost renovat parcul satului. Au fost implementate proiecte sociale, precum cantina socială, care asigură zilnic cu hrană caldă 15 persoane social vulnerabile.

- Doamnă primar, dar poate aveți unele obiective specifice pentru anul 2008?

Primăria satului Selemet preconizează pentru anul 2008 realizarea următoarelor acțiuni. Este vorba de finisarea proiectului privind lucrările de curățare și de adîncire a albiei riului Schinoasa și construcția unui pod cu lungimea de 30 m cu o investiție de 500 mii lei. Reparația capitală a grădiniței de copii prin programul „Educație pentru

Toți” – acțiune rapidă lansată de către Ministerul Educației și Tineretului. Realizarea Proiectului investițional finanțat de IFAD care prevede reparația capitală a drumului din satul Selemet cu o lungime de 1,175 km în sumă de 1,1 mln. lei. Extinderea lucrărilor de iluminare a străzilor locale. Este preconizată și gazificarea satului, precum și multe alte acțiuni necesare localității.

- Doamnă primar, considerați că dezvoltarea turismului rural ar putea deveni o sursă stabilă de venit pentru bugetul local?

- Problema turismului local mă preocupă din anul 2003. La acest capitol, primăria satului Selemet și-a pus sarcina de a crea posibilități reale de dezvoltare a unui traseu de turism local Cimișlia-Selemet-Mănăstirea Zloți.

Pentru aceasta, în localitatea Selemet sînt destule oportunități – prin localitate trece Valul lui Traian, există o fabrică de vinuri în incinta căreia este o cramă construită în anul 1920 care păstrează vinuri din anul 1974. Muzeul satului Selemet este unicul muzeu din această zonă a Republicii Moldova, certificat de către Ministerul Culturii care inserează peste 4000 de exponate. De asemenea, activează astfel de colective artistice ca Ansamblul folcloric de femei „Cununița”, Ansamblul de dansuri populare „Măruntica”, Ansamblul folcloric „Datina” și ansamblul de fluierași. În sat activează mai mulți meșteri populari care confecționează obiecte destul de originale în stil național.

- Ce măsuri urgente trebuie întreprinse ca satul Selemet să devină o localitate europeană?

- Pentru ca satul Selemet să devină o localitate europeană, este necesar ca primăria satului să se bucure prin activitatea sa de credibilitatea și susținerea din partea cetățenilor.

Există foarte multe probleme de nivel local, rezolvarea cărora este necesară o implicare mai activă a Guvernului, Parlamentului, pentru îmbunătățirea cadrului legislativ cu programe viabile și acoperire financiară, cu investiții majore îndreptate în rezolvare problemelor-cheie. Crearea condițiilor necesare de trai pentru cetățenii Republicii Moldova, oferirea posibilităților pentru dezvoltarea sectorului economic în diferite domenii va aduce la o dezvoltare socio-economică ascendentă a Republicii Moldova. Numai în acest caz, marea parte a cetățenilor țării noastre plecați peste hotare la muncă ilegală, se vor întoarce în satele noastre părăsite, pentru a munci acasă și a contribui la dezvoltarea satelor în atingerea standardelor europene de viață.

Interviu realizat de
Vlad CATLABUGA,
expert LNAPEM

EFICIENTIZAREA SECTORULUI ENERGETIC

Majoritatea țărilor din Europa de Sud-Est se confruntă cu mari probleme în domeniul energetic. În acest context, Rețeaua Asociațiilor Autorităților Publice Locale din Europa de Sud-Est (NALAS), în comun cu Asociația Municipiilor din Kosovo, au organizat în perioada 15-16 februarie 2008, în or. Priștina, o întrunire a grupului de lucru cu tematica eficienței în sectorul energetic și rolului administrațiilor publice locale în soluționarea problemelor din domeniul dat. În acest context, amintim că în perioada 13-15 decembrie 2007, în cadrul Adunării Generale a Rețelei Asociațiilor Autorităților Publice Locale din Sud-Estul Europei (NALAS), organizată la București, a fost ales președintele și cei doi vicepreședinți. În una dintre funcțiile de vicepreședinte al NALAS a fost ales Vasile Balan, președintele Ligii Naționale a Asociațiilor de Primari din Moldova.

La evenimentul dat au participat experți, reprezentanți ai Asociațiilor Autorităților Publice Locale din Republica Moldova, Albania, Muntenegru, Macedonia, Kosovo, Slovenia, Elveția și ale țării. Republica Moldova a fost reprezentată de Ion Beschieru, expert asociat al Ligii Naționale a Asociațiilor de Primari din Moldova.

Printre principalele probleme din domeniul energetic, care sînt caracteristice țărilor din Europa de Sud-Est și care au determinat necesitatea organizării unei astfel de întâlniri sînt:

- lipsa unui cadru legal adecvat în domeniul energetic;

- lipsa strategiilor locale și planurilor de acțiuni privind eficiența în sectorul energetic;

- lipsa unei baze de date și evidențe adecvate a consumului de energie în instituțiile publice;

- lipsa unor standarde privind eficiența energetică a clădirilor și instituțiilor;

- lipsa unui management calificat în cadrul întreprinderilor municipale respective și infrastructura învechită a acestor structuri;

- existența unor prețuri sub nivelul costului de piață al energiei favorizează irosirea energiei și descurajează investițiile în domeniul eficientizării energetice;

- nivelul scăzut de colectare a plăților pentru energie;

- nivelul de poluare a mediului ca urmare a producției de energie este mult mai mare decît în cadrul Uniunii Europene;

- utilizarea redusă a surselor de

energie renovabile și lipsa unui cadru juridic și informațional adecvat;

- conștientizarea redusă din partea populației a dimensiunilor economice și ecologice a sporirii eficienței energetice.

Scopul întrunirii a constat în elaborarea unei strategii de către autoritățile publice locale în vederea soluționării problemelor eficienței energetice cu susținerea în cadrul Rețelei Asociațiilor Autorităților Publice Locale din Europa de Sud-Est.

În rezultatul întrunirii date a avut loc un schimb de experiență și au fost stabilite prioritățile și activitățile ce urmează a fi realizate pe viitor în cadrul acestui grup de lucru. De asemenea, s-a efectuat o evaluare a situației actuale privind eficiența în sectorul energetic în Europa de Sud-Est și a rolului autorităților locale în eficientizarea sectorului energetic.

Astfel de întâlniri vor avea loc în mod regulat, următoarea fiind programată să se desfășoare în Republica Moldova la începutul lunii mai.

Ion BESCHIERU,
expert al Legii Naționale de
Primari din Moldova

Moldova este un stat puternic și stabil

Republica Moldova este un stat puternic și stabil. Cel puțin, așa arată raportul Centrului de studii „Brookings Institution”, care a realizat un top al „celor mai slabe state din lume”, citat de Washington Profile. Din 141 de state vizate în raport (primele sînt cele mai slabe state, iar ultimele, state puternice și stabile), R. Moldova se află pe locul 88, avînd o poziție mai bună decît Belarus (81), Azerbaidjan (80), Kîrgîzstan (73), Rusia (65), Tadjikistan (42). Țara noastră este devansată de Kazahstan (89), Georgia (90), Armenia (105), Ucraina (107), Letonia (136), Lituania (138).

Primele zece state în acest top sînt Somali, Afganistan, Kongo, Irak, Burundi, Sudan, Republica Central-Africană, Zimbabwe, Liberia și Coasta de Azur.

Clasificarea s-a făcut după studierea a patru indicatori de bază: situația în economie, politică, securitate și în domeniul social. La apreierea situației în economie s-a ținut cont de astfel de indici, cum sînt ritmul de creștere a economiei naționale, PIB-ul pe cap de locuitor, nivelul inflației, discrepanța dintre bogați și săraci, precum și calitatea actului guvernării. La capitolul politic s-a luat în calcul eficiența activității organelor de

conducere, gradul de supremație a legii, transparența puterii, nivelul de control al corupției și nivelul de libertăți personale.

Autorii ratingului au clasificat statele în cinci grupe: 1. "state care au falimentat" (de ex.: Afganistan, Somali și Kongo), 2. "state critic de slabe" (Irak, Coreea de Nord etc.); 3. "state slabe" (Turkmenistan, Uzbekistan, Tadjikistan, Pakistan, Venezuela, Laos etc.); 4. "state care necesită atenție" (Rusia, Belarus, Kîrgîzstan, China, India, Egipt, Columbia etc.); 5. "state destul de puternice și stabile" (Moldova, Kazahstan, Georgia, Armenia, Ucraina, Letonia, Lituania etc.).

RAIONUL FĂLEȘTI PROMOVEAZĂ DEZVOLTAREA DURABILĂ A AGRICULTURII

CORRESPONDENTUL:

Stimate dle Vladimir Tăbîrță, spuneți-mi, Vă rog, ce prezintă la ora actuală agricultura raionului Fălești, căci pe vremuri raionul D-voastră era unul fruntaș în agricultura republicii?

Vladimir TĂBÎRȚĂ: Agricultura raionului Fălești este gestionată la ora actuală de 63 de agenți economici, care reprezintă gospodăriile corporative, și prelucrează 69,1% din terenurile agricole sau 33180 ha, și circa 14820 gospodării țărănești și persoane fizice, care prelucrează 30,9% din terenuri.

În total în circuitul agricol au rămas 46 mii ha de pământ arabil, 1628 ha livezi și 272 ha vii. Anual se preconizează creșterea producției agricole în sumă de 500-600 mln lei. Preponderent în raion se cultivă astfel de culturi agricole care aduc profit, cum ar fi culturile cerealiere și cele tehnice. Dacă e să vorbim despre agricultura raionului de pe vremuri, pot să menționez ca, în urma reformelor agrare nechibzuite, a avut de suferit foarte mult ramura plantelor multianuale și sectorul zootehnic, fără de care dezvoltarea durabilă a agriculturii este practic, imposibilă. Astăzi din șeptelul de vite mari cornute doar 6% se întrețin în gospodăriile corporative, restul se află în gospodăriile persoanelor fizice. Distrugerea acestor ramuri a redus considerabil rolul agriculturii ca ramură prioritară a economiei raionului.

COR.: Este cunoscut faptul că anul trecut a fost unul dezastruos pentru agricultură. Totuși ce a reușit raionul să realizeze și ce sarcini își propune pentru anul în curs?

V. T.: După cum știți, anul agricol 2007 s-a caracterizat printr-o secetă nemaîntâlnită în ultimii 60 de ani, care a stopat, practic, dezvoltarea culturilor cerealiere și prășitoare. Ca rezultat, raionul a obținut cîte 13,2 chintale la hectar de grâu de toamnă, pe o suprafață de 11800 ha, 6,5 chintale la hectar de floarea-soarelui de pe o suprafață de 8000 ha și cîte 200 chintale de sfeclă de zahăr la hectar de pe 4000 ha. Suprafețele de porumb și soia nu au fost compromise de secetă integral.

În sectorul zootehnic au fost sacrificate circa 5600 capete de vite mari cornute. Șeptelul de vite mari cornute constituia la 01.01.2007 13600 capete, iar la 01.01.2008 au rămas doar 8000 de capete. În gospodăriile corporative au rămas doar trei ferme zootehnice, dintre care numai la SRL „Logofăt-Prim” (conducător, consilierul raional Vasile Cireș) au fost păstrate integral vitele de prăsilă care numără 468 de vaci productive.

Dialog cu dl
Vladimir TĂBÎRȚĂ,
vicepreședinte al
raionului Fălești, șef al
Direcției agricultură și
alimentație

Pierderile în urma hazardurilor anului 2007 s-au estimat la 583 mln lei în sectorul agrar al raionului, diminuînd dezvoltarea economică în întregime.

În condiții destul de dificile s-a reușit totuși pregătirea solului și semănatul culturilor de toamnă pe o suprafață de 17.980 ha sau cu 4000 ha mai mult decît în anul precedent. La fel s-a efectuat aratul de zăble pe 95% din suprafețele preconizate.

Sarcinile de bază pentru anul în curs sînt următoarele:

- desfășurarea lucrărilor de primăvară în termene optime, minimalizînd prelucrarea solului întru păstrarea și conservarea la maximum a umidității în sol;
- minimalizarea utilizării fertilizanților și a produselor de uz fitosanitar aplicînd tehnologiile tradiționale de combatere a buruienilor prin provocarea lor;
- eficientizarea folosirii îngrășămintelor minerale;
- creșterea producției agricole competitive;
- utilizarea și monitorizarea mijloacelor de subvenționare a producătorilor agricoli;
- consolidarea în continuare a terenurilor agricole;
- atragerea investițiilor prin programe și proiecte, care se implementează în sectorul agroalimentar.

COR.: Ce lucrări efectuează actualmente agricultorii raionului și cu ce dificultăți se confruntă?

V. T.: Actualmente, agricultorii raionului au finalizat lucrările de nivelare și conservare a umidității în sol pe întreaga suprafață de teren, care va fi însămînțată cu culturi de primăvară. Se introduc îngrășăminte minerale la culturile de toamnă pe suprafețele care necesită hrană suplimentară; se acumulează cantitatea necesară de semințe, combustibil pentru desfășurarea lucrărilor de primăvară. Din necesarul de 500 tone de motorină pentru desfășurarea lucrărilor de primăvară, circa 130 tone vor fi acordate din ajutoarele parvenite pentru susținerea producătorilor agricoli. Pînă în prezent agenții

economici nu dispun de sursele financiare necesare pentru procurarea semînelor, fertilizanților, pieselor de schimb și a motorinei în sumă de circa 42 mln lei. Ei sînt mereu în căutarea creditelor tehnice convenabile, care nu prea le oferă întreprinderile de procesare a producției agricole.

COR.: Ce experiență (proprie și din afara raionului) și în ce domeniu ați acumulat, care este eficiența ei?

V. T.: Revenind la funcțiile deținute de mine în organele administrației publice locale, țin să menționez că am reușit să acumulez o experiență bogată și eficientă de la întrunirile și școlarizările organizate de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, care promovează și implementează politicile agrare ale statului. Consiliul raional, conducerea raionului conlucrează permanent cu savanții în domeniu, cu organizațiile nonguvernamentale interesate în instruirea producătorilor agricoli.

Recent, am acumulat o experiență deosebită în cadrul Academiei de Administrare Publică pe lîngă Președintele Republicii Moldova la cursurile de perfecționare profesională a șefilor Direcțiilor agricultură și alimentație din consiliile raionale. Eficiența acestor cursuri este considerabilă atît în domeniu, cît și în administrația publică.

COR.: Care sînt perspectivele agriculturii raionului Fălești?

V. T.: Consiliul raional și conducerea întreprind un șir de măsuri întru redresarea situației în sectorul agroalimentar ca ramură prioritară în dezvoltarea economică. Perspectivele agriculturii raionului Fălești constau în consolidarea terenurilor agricole în jurul specialiștilor și gospodăriilor care știu și pot face agricultură avansată, sînt capabili de revitalizarea pomiculturii, viticulturii, sectorului zootehnic și a sistemelor de irigare; implementarea tehnologiilor de prelucrare superficială a solului; reducerea cheltuielilor la producerea culturilor agricole prin aplicarea tehnologiilor avansate, care vor permite obținerea producției agricole competitive; creșterea legumelor pe teren protejat și irigat; crearea stațiunilor tehnologice de mașini; dezvoltarea agriculturii ecologice; crearea întreprinderilor mici și mijlocii de procesare a producției agricole în localitățile rurale.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu și Vă urez noi realizări în domeniul agriculturii.

Pentru conformitate:
Mihai MANEA

Vasile BALAN, președintele LNPAM

O țară nu poate să fie prosperă, dacă nu dispune de o administrație publică locală eficientă. În acest context, Liga Națională a Asociațiilor de Primari din Moldova a convocat la data de 3 februarie 2008, Adunarea națională a primarilor din Moldova pentru a identifica căile de soluționare a problemelor existente, unele stratificate deja în domeniul administrației publice locale.

Evenimentele și procesele care s-au produs în cadrul reformei administrației publice locale, începând cu proclamarea

locală este lipsită de o legislație coerentă și funcțională, care să fie în interesul administrației publice locale, să fie în interesul cetățeanului de rând.

Ion NEAGU, primar de Manta, raionul Cahul

Doresc să aduc la cunoștința colegilor mei, primarilor din întreaga țară, problemele cu care se confruntă sudul Moldovei. Astăzi, peste 35 000 de cetățeni din sudul republicii, amplasați de-a lungul zonei de construcție a tronsonului de cale ferată Cahul-Giurgiulești, trăiesc niște zile de neliniște și de incertitudine. Când se vor relua lucrările de construcție, după o scurtă

centrală emite declarații frumoase cu privire la importanța colaborării fructuoase cu administrația publică locală, ca pînă la urmă să existe o neglijență totală față de APL. Pe de altă parte, Bugetul Public Național pentru 2008 este deja adoptat, dar pentru administrația publică locală sînt prevăzute foarte puține mijloace. În pofida acestui fapt, problemele care s-au acumulat trebuie rezolvate și poate, în primul rînd, ar trebui adusă legislația din domeniul APL în corespundere cu standardele europene, în corespundere cu Carta Europeană a Autonomiei Locale.

În prezent, constatăm cu mîndrie o

Adunarea Națională a Primarilor

La începutul lunii februarie, Liga Națională a Asociațiilor de Primari din Moldova (LNPAM) a organizat Adunarea Națională a Primarilor din Republica Moldova, care a avut loc în incinta Preturii sectorului Rîșcani, municipiul Chișinău.

În scopul relevării importanței acestui for național, am selectat spre publicare unele luări de cuvînt.

independenței și pînă în prezent, au creat deja o tradiție de a pune pe umerii primarilor toate problemele existente din țară, dar fără a-i susține financiar. Deși continuă să se afirme că în Moldova s-a produs o descentralizare adevărată, totuși cea a finanțelor publice locale, de facto, a rămas la nivelul inițial, se fac doar declarații frumoase și pompoase.

Iurie ȚAP, vicepreședintele LNPAM, primar de Florești

Administrația publică locală are menirea conform Constituției Republicii Moldova să asigure rezolvarea chestiunilor publice din satele și orașele țării. Problema principală care persistă în acest document ține de standardele de calitate ale acestei administrații, care de la declarația de independență se află într-un proces interminabil de reformare. N-are nici un sens să enumăr și să descriu toate legile cu privire la administrația publică locală, trebuie doar să constat că situația din administrația publică locală în anul curent, 2008, este și mai dificilă decît în anul 2002, cînd s-a trecut de la județe la raioane. În prezent există o și mai mare dependență a administrației publice locale de administrația publică centrală. Nu există nici un fel de descentralizare administrativă și nici financiară. De ce fel de autonomie locală poate fi vorba, dacă administrația publică

pauză de iarnă, toți acești cetățeni sînt amenințați să fie strămutați din casele lor. Terenurile agricole, care asigurau aprovizionarea cetățenilor cu legume și fructe, adică îi ajutau cumva să supraviețuiască, se vor expropria pentru o sumă simbolică, fără a achita acestora sumele corespunzătoare la prețurile reale de piață.

Construcția tronsonului de cale ferată a fost declarată proiect de importanță națională. Inițial, primarii din lunca Prutului au negociat cu Ministerul Transporturilor și Gospodăriei Drumurilor reparația drumului național din zona noastră, dotarea tehnică respectivă a acestei autostrade, care să asigure o adevărată legătură a Terminalului și portului din Giurgiulești cu capitala țării, chestiune foarte importantă pentru economia națională a Moldovei. Dar promisiunile au rămas doar pe hîrtie, în realitate însă nu s-a realizat absolut nimic.

Ion STRATULAT, primar de Orhei

Convocarea Adunării Naționale a Primarilor din țara noastră este bine venită. În opinia mea, poate chiar a întîrziat puțin, deoarece în administrația publică locală s-au acumulat mai multe probleme, dar de soluționarea lor, practic, nimeni nu se ocupă. Pe de o parte, administrația publică

dezvoltare furtunoasă social-economică a capitalei țării noastre – Municipiul Chișinău, dar ce-i cu restul țării, cu celelalte orașe și sate? Iată această întrebare trebuie să-i preocupe pe guvernanții noștri.

Grigore MELNIC, primar de Drochia

Mă bucur foarte mult că, în sfîrșit, a fost convocată Adunarea Națională a Primarilor. Este meritul comitetului de organizare și al secretariatului Ligii Naționale a Asociațiilor de Primari din Moldova.

Astăzi administrația publică locală este total neglijată de către guvernanții noștri. Dar anume în administrația publică locală s-au acumulat o mulțime de probleme, care necesită a fi rezolvate cît mai urgent.

În opinia mea, problemele cele mai grave sînt legate de infrastructura distrusă, precum și de starea ecologică dezastruoasă, din cauza lipsei totale a gunoiștilor amenajate. Dacă dorim să atragem investiții serioase în orașele și satele pe care le administrăm, atunci problemele infrastructurii și ecologiei trebuie soluționate, în primul rînd.

UN MODEL DE TRATAT DEONTOLOGIC

Lucrarea „Tratat de protocol și comportament civilizat. Studiu teoretico-aplicativ”, elaborată de doctorul în politologie Orest Tăriță este o carte de ținută monografică, scrisă cu incontestabilă competență, care își motivează cititorul, în primul rând, prin titlul, aspectele problematice punctate în cuprins și formularea obiectivului major din prefața argumentativă. Aceste componente, puse de normele unei lecturi avizate într-o coerență logico-semantică, îi fac lucrării o prezentare elocventă în sensul rolului și locului ierarhic pe care îl poate deține ea în seria celor scrise deja în domeniul ce-l reprezintă. Este o satisfacție intelectuală deosebită lectura noii apariții a editurii Bons Offices (Chișinău, 2007), cartea convingându-ne de ținuta impecabilă pe care a dobândit-o și grație efortului autorului, specialist versat în problemă.

Necesitatea apariției unei astfel de lucrări este mai mult decât indicată, întrucât își ocupă locul binemeritat printre primele din cele fundamentale în problemă, fiind și întâiul tratat editat în perimetrul republicii, conceput ca un studiu ce relaționează aspectele teoretice cu interpretările aplicative, fapt solicitat îndeosebi de eticheta și imperativele contemporaneității. În felul acesta, „Tratat de protocol și comportament civilizat. Studiu teoretico-aplicativ” devine o carte de căpătii în formarea profesională a generațiilor de specialiști ce vor activa în ariile interferente: administrativă, politică, diplomatică, pedagogică și managerială, specialiști ce vor reprezenta, prin funcțiile lor, chintesența valorilor spirituale ale poporului și reflexul etic al republicii, contribuind, astfel, la „opera” susținută de integrare a acestora în circuitul de valori general umane, promovate la nivel oficial.

Ținem să menționăm că tratatul avizat își merită pe deplin titlul, deoarece întrunește un material divers și semnificativ la temă, structurat în formula deductivă a corelaționării fenomenelor generale cu cele particulare. Autorul formulează și dezvoltă principiile de bază ale protocolului și

comportamentului civilizat la intersecția a două perspective: tradiția etică a poporului nostru și tradiția internațională consacrată. Sînt definite, în accepția teoriei contemporane, noțiunile de ceremonial, protocol și etichetă, fiind cuprinse în plan evolutiv: de la conceptele civilizației antice pînă în epoca contemporană.

Valențele protocolului oficial al Republicii Moldova sînt relevate comparativ cu practica protocolară din unele țări străine, precum SUA, Franța, Spania, Germania, Italia, Belgia, Japonia etc., mizîndu-se pe aspecte particulare și cele interferente. Problemele luate în discuție: administrația de stat, protocolul oficial, internațional (dar și cel neoficial), sinteza unor reguli de comportament cotidian cu impact decisiv asupra formării unei personalități contemporane distincte întregesc totalitatea formelor și practicilor ce etalează existența Republicii Moldova ca stat în contextul unor relații pertinente cu statele de o relevanță prestanță diplomatică. Un interes deosebit prezintă accesarea normelor de conduită și obligațiile etice ale unor personalități profesionale contemporane, fapt ce deschide interesul diverselor categorii de cititori pentru actuala lucrare. Cu atît mai mult cu cît ea este dotată cu un bogat arsenal de anexe constituite din scheme, diagrame, imagini, care facilitează înțelegerea punctelor de vedere ale autorului și determină formarea propriilor opțiuni și atitudini. Acest fapt sporește și caracterul teoretico-aplicativ al lucrării, utilă tuturor acelor care doresc să devină specialiști performanți, dîndu-i, pînă la un punct, și un caracter de minienciclopedie.

Cititorul avizat de astăzi va descoperi în cartea recent apărută „Tratat de protocol și comportament civilizat. Studiu teoretico-aplicativ”, semnată de O. Tăriță, informații bogate și variate pentru a se documenta suficient într-un domeniu ce a fost o *terra incognita* pînă acum, dar care, de fapt, este un mediu încărcat de valori etice și aflat sub semnul spiritualității rivnite de personalitatea umană care își asumă un comportament profesional comprehensibil și consfințit de normele general umane consacrate.

Tamara CRISTEI,
doctor în filologie,
conferențiar universitar,
Universitatea de Stat
din Moldova

GÎNDURI ÎN TIMP

- Ura și trăsnetul ating vîrfurile cele mai înalte. (B. Gracián)
- Conștiința domnește, dar nu guvernează. (Paul Valéry)
- Democrația e un mecanism ce are grijă să nu fim guvernați mai bine decît merităm. (G. B. Shaw)
- Intelectul este cineva aflat în căutarea adevărului dincolo de interesele sale. (Jean D'Ormesson)
- Somnul rațiunii naște monștri. (Goya)
- De mult timp, bancnota a înlocuit buletinul de vot. (Roger Garaudy)
- Cînd nu ești copil, ai murit de mult. (Brîncuși)
- Veselia omului e ca mirosul florilor: ea nu se înalță din sufețele veștede. (Nicolae Iorga)
- Un om fătarnic are două fețe și nici un obraz. (Nicolae Iorga)
- Începutul unei certe este ca slobozirea unei ape, de aceea curmă cearta înainte de a se întehi. (Vechiul Testament, Pildele sau Proverbele lui Solomon)
- Tunetul e foarte impresionant, dar treaba o face trăsnetul. (Mark Twain)
- AXIOMA LUI COLE. Suma inteligenței pe planetă este constantă, dar populația e mereu în creștere. (Murphy)
- LEGEA LUI HARTLEY. Poți duce un cal la rîu, dar numai dacă-l convingi să înoate pe spate ai realizat ceva. (Murphy)
- LEGE. Orice lucru care merită făcut trebuie făcut de ieri. (Murphy)
- LEGE. Orice ai vrea să faci, trebuie să faci altceva mai întîi... (Inspirată de Murphy)
- Două lucruri sînt infinite: universul și prostia umană. Dar despre univers încă nu sînt sigur. (Einstein)
- După ce știi totul, vine îndoiala. (Camil Petrescu)
- Tăcerea este uneori cel mai bun răspuns. (Dalai Lama)

ECHIPA**REDAȚIONALĂ**

Mihai MANEA, Galina MARDARE, Ana SPATARENCO - specialiști principali,
Elena BALMUȘ - specialist coordonator, Tatiana DODON - specialist.

Vlad CIOBANU - șef secție,

“Funcționarul public” - supliment la revista
“Administrarea Publică” - publicație
a Academiei de Administrare Publică
pe lângă Președintele Republicii Moldova

**ADRESA
NOASTRĂ:**

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.
Ziarul apare de două ori pe lună.
Indice 67919
Coli de tipar 1,5. Tiraj 550.
Dat la tipar 13. 03. 2008

28-40-78

E-mail: sae@aap.gov.md

E-mail: sectia_a_aap_gov@yahoo.com